

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

29. An pœnitens propria authoritate possit commutare pœnitentiam sibi impositam in opus evidenter melius? Idem est dicendum de commutaione voti. Ex p. 5. tract. 14. & Misc. 2. res. 73.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

31. §. Con 10
do effo.

Sup. has In
dulgentias
infra in Ref.
57. lege cam
per totam, si
gnanter à §
Difficultas, &
in Ref. eius
not.

Quæ hic est
suprà Ref. 25.
§. At his, &
lege alias.
Ref. & §. eius
not. & pro
vlt. diffie. hu-
ius §. libidem.
in §. Sed gra-
ue. & in aliis
eius annot.

tuatiam, secus autem minimè. Et hanc sententiam probabilissimam esse puto, nec contra illam facit Reginaldus tom. 1. lib. 7. c. 8. num. 92. & Suarez in 3. part. tom. 4. disp. 38. sect. 10. n. 10. quem Bonacina male adducit pro contraria opinione; nam, vt legenti patebit, dictus Auctor non loquitur in casu nostro, sed quando superior concedit indulgentias, quia, vt ipsi bene asserunt, per has indulgentias non remittuntur penitentia imposita, vt præservatiua. Et est dispar ratio inter nostrum casum, & casum indulgentiarum. Nam in casu indulgentiarum penitus tollitur, & remittitur penitentia, in casu autem nostro penitentia non tollitur, sed commutatur, vt suppono, in aliam æqualem, etiam præservatiuam. Ergo, &c.

3. Adde etiam, quòd Zerola adductus à Bonacina vbi supra, non facit contra nos, nam est intelligendus, quando penitentia præservatiua commutatur in aliam præservatiuam. Sed hoc non accidit in casu nostro. Ergo. De commutatione verò penitentia, an Confessarius possit illam commutare non audita priori confessione eorundem peccatorum, etiam si peccata, pro quibus imposita fuit penitentia, essent reserua, diximus in tr. 1. miscellan. resol. 53. vbi affirmatiuam sententiam docuimus. Vide etiam Layman in Theol. mor. lib. 5. tract. 6. c. 15. n. 16.

RESOL. XXVIII.

An penitens propria auctoritate possit commutare penitentiam impositam à Confessario in euidenter meliorem?

Idem est dicendum de voto.

Et an Sacerdos simpliciter possit ex iusta causa mutare penitentiam peccatorum mortalium, quæ iam fuerunt legitimo Confessario confessæ?

Et quid, si penitentia fuerit data super peccata reseruata, & etiam non iterata a priori confessione, dummodo hoc efficiat in sacramentali confessione, & non extra; quod si commutauerit idem Confessarius poterit quidem etiam extra sacramentalem confessionem?

Et an teneatur Confessarius commutare penitentiam à se, vel ab alio impositam, si nolit?

Et quid, si ad sit periculum fractiōnis, vel maxima afflictio, & cordis angustia in penitente?

Idem est de commutatione voti.

Et docetur, quod Confessarij non reminiscens penitentia imposita ob uitandam molestiam feminarum obliuatarum penitentia, & postulantium aliam iniungi, possunt designare aliquod opus ab illis agendum, dicendo, age, quod uolueris. Ex part. 3. tr. 4. Ref. 53.

Sup. hoc sup.
in Ref. 25 §.
vlt. à lin. 2. &
infra in re-
bus Ref. seq.
& in Ref. 33.
§. Sed obiter.
& supra in
Ref. 18. §. No-
ta secundo.

§. 1. Negatiuam sententiam docent Sanchez in summa, tom. 1. lib. 4. c. 11. num. 36. Reginaldus in praxi, tom. 1. lib. 7. c. 8. n. 85. Henriquez in summa, lib. 5. c. 20. n. 5. Coninch de Sacrament. disp. 10. dub. 12. num. 13. & Sancius in selectis. disput. 14. numero 22. sic ait: Ad secundum negamus posse penitentem mutare suam penitentiam in euidenter meliorem, cum non possit in seipsum actum iudicij sacramenti penitentia exercere.

2. Sed contrariam sententiam probabilem esse existimo, & pro illa in tract. 1. miscellan. resol. 53. adduxi Pottel in addit. ad dubia regular. ver. Penitentia sacramentalis, num. 6. nunc verò eandem sententiam sustinere inuenio Villalobos in summa, tom. 1. tract. 9. disp. 79. num. 1. vbi sic asserit. El mismo penitente puede comutar la penitencia en otra mayor bien, que sea conocidamente mayor, en razón de satisfacion, y en razón de medicina. Y no obsta

dezir, que el confessor le mando hazer à quella penitencia, porque se la manda hazer porque ordena su prouecho espiritual si el le dixera que la queria comutar en otra obra que fuera conocidamente mayor bien en razón de satisfacion, y medicina, es cosa muy llana, que lo deuisa tener por bien el confessor, y así la puede comutar el penitente por la epicheya. Ita ille. Potest igitur penitens propria auctoritate mutare penitentiam in euidenter meliorem, sicut potest votum.

3. Nec obstat dicere cum Reginaldo, & Henriquez vbi supra, quòd est dispar ratio de commutatione voti, & penitentia; quia lex implendi penitentiam non à se, sicut voti, sed à Confessario emanauit, quam legem ipse non potest tollere, non, inquam, obstat: nam quoties quis abundantiorum solutionem offert pro debito, quàm esset ex lege adstrictus, legem non soluit, sed abundantius implet. Nec censendum erit, nouam legem penitentem sibi auctoritate propria imponere, mutando penitentiam, nec actum iudicij exercere, & iurisdictionis, sed vberius implere legem à Confessario impositam. Ergo, &c. Hæc opinio est probabilis (vt dixi) licet contraria sit probabilior.

4. Notandum est etiam hic contra Suarez 3. part. tom. 4. disp. 38. sect. 10. num. 16. posse simpliciter sacerdotem ex iusta causa mutare penitentiam peccatorum mortalium, quæ iam fuerunt legitimo Confessario confessæ. Et ita docet Sancius in selectis. disp. 14. n. 13. vbi num. 17. notat etiam, quòd Confessarius non tenetur commutare penitentiam à se, vel ab alio iniunctam, si nolit; nisi ad sit periculum fractiōnis in penitente, vel magna afflictio, & cordis angustia; quod etiam dicendum est de commutatione voti. si illud nolit Confessarius commutare; quidquid in contrarium asserat Sanchez in summa, tom. 1. lib. 4. cap. 54. num. 12.

5. Sed circa præsentem materiam de commutatione penitentia iniunctæ, vide nostram * resol. 53. tract. 1. miscell. vbi probauimus posse Confessarium ex iusta causa commutare penitentiam, etiam si fuerit data super peccata reseruata, & etiam non iterata priori confessione, dummodo hoc efficiat in sacramentali confessione, & non extra. Quòd si commutauerit idem Confessarius, poterit quidem extra confessionem, si ad plurimum intra hebdomadam penitens redeat. Hæc omnia in dicta resol. satis aduersus aliquos probata sunt, lege illam, & non pigebit.

6. Nota tamen, quòd licet (vt diximus) Confessarius non possit commutare penitentiam extra confessionem, tamen docet Sancius in selectis, disput. 15. numer. 13. quòd Confessarij non reminiscens penitentia imposita, ob uitandam molestiam feminarum obliuatarum penitentia, & postulantium aliam iniungi, possunt designare aliquod opus ab illis agendum, non animo intimandi penitentiam, cum id extra confessionem nequeant, sed uitandi preces importunas earum, quæ si contentæ essent, quòd illis diceretur, age, quod uolueris; satis esset, eo quòd sic operando materia serupuli eis non offeratur infringendo illud quòd sub penitentia esse iniunctum arbitrantur. Hæc Sancius.

RESOL. XXIX.

An penitens propria auctoritate possit commutare penitentiam sibi iniunctam in opus euidenter melius?

Idem est dicendum de commutatione voti. Ex part. 1. tr. 14. & Misc. 2. Ref. 73.

§. 1. Nega

§. 1. Negatiue respondent Doctores, quos ego citauit in 3. part. ir. 4. resol. 53. quibus nunc addo Turrianum in selectis disp. part. 2. disp. 31. dub. 62. qui oppositam opinionem improbabilem & temerariam vocat.

RESOL. XXX.

An penitens possit commutare propria autoritate penitentiam in melius? Et docetur, quod quando penitens obliuiscitur penitentiam iniunctam, & non possit adire primum Confessarium, possit adimplere penitentiam secundum proprium arbitrium, considerando peccata confessam, & satisfactionem, que communiter solet adiungi pro similibus peccatis.

§. 1. Negatiue contra me nominatim respondet Tamburinus, Opusc. 1. de Confess. lib. 4. c. 3. §. 1. v. 15. quia, ait ipse, nemo potest commutare praeceptum Superioris, etiam in melius: v. g. non potest fidelis commutare auditionem Missae die festiuo in opus quodlibet illa auditione excellentius, quia non est superiorum quia in casu nostro illud opus, quod a Confessario imponitur, eleuat virtute clauium, ad hoc ut sit opus Sacramenti, non vero illud a te susceptum. Dices: At est sententia probabilis, quod quilibet possit sibi commutare votum in opus aequale, vel saltem in melius. Respondeo: In voto ipse uouens est loco Superioris sibi legem voti imponens: & opus ex voto non debet eleuari virtute clauium: quae aliter se habent in casu penitentiae, ut dictum est.

2. Sed his non obstantibus, me citato affirmatiuam sententiam mordicus docet Pater Leandrus tom. 1. tract. 5. disp. 9. quast. 102. non tantum extratione de commutante votum in melius, sed quia ex Nugno, & aliis quando penitens obliuiscitur penitentiam iniunctam, & non possit adire primum Confessarium, potest adimplere penitentiam secundum proprium arbitrium, considerando peccata confessam, & satisfactionem quae communiter solet adiungi pro similibus peccatis. Ergo penitens potest commutare illam. Vnde haec sententia habet vsque adhuc quatuor validissimos Patronos, Villalobos, Portel, Caestlinum, & Leandrum, est itaque probabilis, licet ego priorem negatiuam, probabilioerem existimem, quam tuerur Cardinalis Lugo de penit. disp. 25. sect. 6. n. 96. & alij.

3. Sed ex his quaerit Leandrus, ubi supra quaest. 73. an penitens satisfaciat, Psalmis, Coronae, aut aliis precibus penitentia iniuncta debitis, si sola mente recitet. Et affirmatiue respondet, casu quo certo conetur expedientiis esse spirituali eius saluti orare mente quam voce; quia potest penitens commutare

earum preces penitentiae debitas, in orationem illarum mentalem: nam, ut ipse tenet, penitens propria autoritate penitentiam sibi iniunctam, in aequale, aut in melius commutare potest. Sed Doctores, qui negant penitentiam non posse commutari in melius a penitente, circa casum propositum negatiue contra Leandrum respondebunt. Et ideo Amicus in Cur. Theol. tom. 8. disp. 16. sect. 5. n. 57. sic ait: ex dictis inferitur, penitentem suae obligationi non satisfacere, si Rosarium, quod in penitentiam a Confessario accepit, non uocaliter, sed mentaliter tantum recitet. Ratio; quia Confessarius, nisi aliud exprimat, semper censetur penitentiam iniungere iuxta modum ordinarium, quo solent communiter ab aliis exerceri: cumque communiter Rosarium solet uocaliter recitari non satisfacit penitens, si illud tantum mentaliter dicat. Sicut nec satisfacit qui habens pro penitentia iniunctam ieiunium, illud nocte frangit, etiam si die seruet, contra Suarez disp. 38. sect. 8. initio. Ratio est, quia ieiunium censetur a Confessario penitentii iniungi iuxta morem, quo illud communiter seruatur in Ecclesia. Haec Amicus, cuius sententiae ego adhaereo.

RESOL. XXXI.

Alia dubia circa penitentiam impostam, a Confessario. Sed praeter ea, iam ex illis iterum transscripta in hoc tractatu, restant sequentia dubia.

Primum, an Confessarius teneatur imponere penitentiam praeseruatiuam?

Secundum, an Confessarius possit iniungere penitentiam, ut matrimonium contrahat?

Tertium, an qui ex penitentia ad Rosarium, vel Coronam Virginis recitandam, obligationem habet, possit recitare cum socio, dicens quilibet suam saluationem Angelicam?

Quartum, an penitens, si impotens sit ad recitandum Officium, Psalmos, Coronam, &c. solus, teneatur hac cum socio recitare; & penitentiam adimplere, si socium facile adiuuare queat? Ex part. 1. tr. 7. & Misc 7. Ref. 3.

§. 1. Quae primo an penitens possit propria auctoritate satisfactionem impostam a Confessario in aequale vel in melius commutare; & nouissime negatiue respondet Pasqualig. in Theolog. t. 2. contr. 86. sect. 6. numero 2. & nominatim contra Card. Lugo, sed ego aduersus illum posita plures Doctores adduxi, & nunc aliquos etiam addam, ut probabilitas nostrae sententiae magis firmetur, sic itaque asserit Remigius in pract. Confess. tractat. 5. cap. 5. §. 15. num. 10. El mismo penitente se puede tambien desobligar de la penitencia impuesta en la confession commutandola en cosa igualmente buena, o satisfactoria, o por lo menos en cosa euidentemente mejor; y assi el que tuuo deuocion de rezar todos los dias el Oficio de nuestra Señora, y despues le han dado en penitencia que rezare todos los dias una parte de un rosario, satisfaze la penitencia con el rezo del dicho Oficio. Et me citat Ioannes de Soria in epilogo summarum p. 2. tr. 1. sect. 2. disput. 2. §. circa satisfactionem fol. 101. Potest Sacerdos, imò debet, imponere per virtutem clauium penitentiam aliquam, quia satisfactio est pars Sacramenti: sed non semper est Sacerdos obligatus ad imponendam eam sub praecipuo determinando opus, cum sufficiat aliquando dicere. Si hoc, vel tale opus feceris, ego assigno in penitentiam. Ex quo inferitur, valde vtilius esse illa verba a Sacerdote proferre post absolutionem

na Ref. 56. & in Ref. eius prima not. signanter in eius §. Et quidem prope finem, vers. Ex penitentia.

Sup. hoc in tribus Ref. praecedentibus, & infra in Ref. 33. §. Sed obiter. Ref. sup. in Ref. 25. §. vlt. à lin. 2. & in Ref. 18. cursum in §. Nota secundo,

Sup. hoc ad literam infra in §. Quero secundo. huius Ref. in fine. Sup. hoc late sup. in Ref. 11. & in alio §. eius annot.